

Малиш Ніна Григорівна
**АСПЕКТИ ПЕРЕДЕПІДЕМІЧНОЇ ДІАГНОСТИКИ
ГОСТРИХ КИШКОВИХ ІНФЕКЦІЙ**

Кафедра інфекційних хвороб з епідеміологією
Сумський державний університет, м. Суми, Україна

Malysh Nina Grigorivna
**ASPECTS OF PREEPIDEMICAL DIAGNOSTICS OF ACUTE
INTESTINAL INFECTIONS**

*Department of Infectious Diseases and Epidemiology,
Sumy State University, Sumy, Ukraine
E-mail: ninamalysh@mail.ru; Malysh N. G.*

Актуальність. Гострі кишкові інфекції (ГКІ) як і раніше зберігають свої лідируючі позиції у структурі інфекційних захворювань. Глобалізація індустрії харчування, високі вимоги до якості і безпечності харчових продуктів і питної води, масове використання технологій пастеризації і консервації призвели до значного зменшення кількості класичних бактеріальних кишкових інфекцій та зростання показників захворюваності на гострі діарейні інфекції, спричинені вірусами і умовно патогенними мікроорганізмами. В умовах, що склалися назріла необхідність пошуку шляхів підвищення ефективності епідеміологічного нагляду за ГКІ.

Мета роботи – встановити ймовірні передумови активізації епідемічного процесу ГКІ у Сумській області.

Матеріали і методи. Ретроспективний епідеміологічний аналіз захворюваності на ГКІ проведений за матеріалами галузевої статистичної звітності Держсанепідслужби у Сумській області (2005-2014 рр.). Для визначення ймовірних шляхів і факторів передавання, досліджені дані мікробіологічного моніторингу продуктів харчування (12256 зразків), питної води (5195 проб). У роботі використані епідеміологічні та статистичні методи дослідження.

Результати дослідження. У 2005-2014 рр. показники інцидентності на ГКІ знаходилися у межах 159,8-193,9 на 100 тис. нас. Питома вага шигельозів варіювала від 0,4 до 6,9 %, сальмонельозів – від 6,1 до 11,8 %, ГКІ невстановленої етіології (ГКІНЕ) – від 31,9 до 52,0 %, ГКІ та харчові токсикоінфекції встановленої етіології (ГКІВЕ) – від 35,1 до 58,7 %. Частка ГКІ вірусної етіології складала 0,05-2,55 %.

Передепідемічна діагностика, своєчасне виявлення передумов і ознак ускладнення ситуації є основним моментом епідеміологічного нагляду за ГКІ.

Загальновідомо, що шигельоз Флекснера асоційований з водним шляхом передавання, тому виявлення зразків води, що не відповідають нормативним, може бути передвісником ускладнення епідеміологічної ситуації по даній нозології. У досліджуваному періоді у Сумській області частота виявлення нестандартних за бактеріологічними показниками проб питної води з водогонів знаходилася у діапазоні 2,4-4,2 %, колодязів – 30,1-45,5 %. У результаті проведеного кореляційного аналізу нами було встановлено, що статистичної залежності між рівнями захворюваності на шигельоз і частотою виявлення зразків води, що не відповідають вимогам СанПіН, немає. Коефіцієнт кореляції склав відповідно $r=+0,534$ і $r=+0,535$.

Таким чином, у сучасних умовах виявлення нестандартних проб питної води немає ніякого відношення до передумов погіршення епідеміологічної ситуації з шигельозу. Ймовірно, це пов'язано з тим, що воду з колодязів, навіть у сільській місцевості, використовують рідко. Населення у переважній більшості намагається забезпечити себе водою або з централізованого водогону, або з власної свердловини чи колодязя.

Харчові продукти, що містять велику кількість поживних речовин, є сприятливим середовищем для існування та розмноження як патогенних, так і непатогенних мікроорганізмів.

Не відповідали санітарно-бактеріологічними нормативами 3,6 % зразків продуктів харчування, відібраних на харчових підприємствах і у закладах громадського харчування. Серед проб м'яса птиці, таких зразків виявилось 16,8 %. Перевищення допустимих показників бактеріального забруднення встановлено у 8,7 % зразків сировини м'яса яловичини, 7,9 % – овочевих салатів, 6,2 % – кондитерських виробів з кремом, 2,3 і 2,2 % виробів відповідно м'ясної та рибної кулінарії. Найменш бактеріально забрудненими були молоко і молокопродукти (0,42 % досліджених проб).

При порівнянні помісячної реєстрації ГКІВЕ, ГКІНЕ, сальмонельозів, шигельозів і частотою виявлення проб продуктів харчування, що не відповідали санітарно-бактеріологічними нормативами, незважаючи на деякі паралелі показників, достовірної статистичної залежності ми не виявили ($r=+0,28$; $r=-0,08$; $r=+0,29$; $r=+0,19$).

Водночас, нами були встановлені прямі кореляційні зв'язки між нестандартними пробами кондитерських виробів з кремом і діарейними інфекціями, викликаними *K. pneumoniae* ($r=+0,64$), зразками м'ясної кулінарії і ГКІ, спричиненими *E. cloacae* ($r=+0,75$).

Сучасні нозоформи шигелльозів як Зонне, так і Флекснера, у силу зниження вірулентності збудників, мають потужний епідемічний потенціал. У сучасних умовах роль хворих на легкі і стерті форми шигельозу і носіїв шигел, які мають відношення до виготовлення, переробки, транспортування та реалізації харчових продуктів, водозабезпечення, залишається істотним. Між динамікою виявлення хворих на шигельоз і носіїв шигел нами встановлений прямий сильний кореляційний зв'язок ($r=+0,83$).

Висновки. У сучасних умовах у Сумській області в етіологічній структурі ГКІ домінують ГКІНЕ і ГКІВЕ. Ймовірними факторами активізації гострих діарейних інфекцій, викликаних *K. pneumoniae* і *E. Cloacae*, що виявлені в зразків

кондитерських виробів з кремом і виробів м'ясної кулінарії, які не відповідають нормативним санітарно-бактеріологічним показникам. Своєчасне виявлення і санація носіїв шигел – потужний важіль зниження захворюваності на шигельоз.

Меленко Світлана Романівна
**ЕПІДЕМІОЛОГІЧНА СИТУАЦІЯ З ВІЛ-ІНФЕКЦІЇ/СНІДУ
В ЧЕРНІВЕЦЬКІЙ ОБЛАСТІ**

Кафедра інфекційних хвороб та епідеміології,
Буковинський державний медичний університет,
м. Чернівці, Україна

Melenko Svitlana Romanivna
**EPIDEMIOLOGICAL SITUATION OF HIV/AIDS IN
CHERNIVTSY REGION**

*Department of Infectious Diseases and Epidemiology,
Bukovinian State Medical University, Chernivtsy, Ukraine
E-mail: ladymc84@gmail.com; Melenko S. R.*

Актуальність. Ситуація з ВІЛ-інфекції/СНІДу на Буковині залишається стабільною, адже рівень поширеності ВІЛ-інфекції і розвиток епідемічного процесу протягом багатьох років залишається повільним, про що свідчать підсумкові рангові місця територіальної рейтингової оцінки останніх років, які посідала наша область. Проте залишається ще багато проблем.

Мета роботи – проаналізувати епідеміологічну ситуацію з ВІЛ-інфекції в Чернівецькій області станом на 01.01.2015 року та запропонувати заходи щодо її покращення.

Матеріали і методи. Для вирішення поставлених завдань проведено аналіз медичних карт амбулаторних хворих, які перебували на диспансерному обліку в Чернівецькому обласному центрі профілактики та боротьби зі СНІДом з 2013